

Yozgi issiq havo oqimi tufayli yuz beradiga issiqlik bilan bog'liq kasalliklar oldini olish bo'yicha qo'llanma

Har bir korxonada issiq havo oqimi kelishidan oldin issiqlik bilan bog'liq kasallikning oldini olish uchun oldindan tekshiruv o'tkazib, korxona ichki oldini olish choralarini belgilab, bosqichma-bosqich chora ko'rlishini so'raymiz.

* Issiq havo oqimi degani odatda yozda ma'lum bir hududda 30°C dan yugori kuchli issiq davom etadigan holatni anglatib, hukumat har yili yozgi issiq havo oqimiga qarshi kurash davri(20-maydan 30-sentyabrgacha)ni belgilab issiq havo oqimidan zararlanishning oldini olish uchun profilaktik chora ko'rib kelmoqda.

Issiqlik bilan bog'liq kasallikning oldini olish uchun 3 ta asosiy qoidani bajarish zarur.

Qurilish maydoni kabi ochiq havodagi ish joylari

Soya

- ✓ Ishchilar ishlaydigan joy yaqinida soya joy (dam olish maydoni) bilan ta'minlang.
- ✓ Soyabonni salqin havo o'tadigan joyga o'rnatung.

Suv

- ✓ Salqin va toza suv bilan ta'minlash / Ish paytida suvni muntazam iste'mol qilish

Dam olish vaqtি

- ✓ Issiq havo oqimi haqida maxsus xabar (e'lon, trevoga) berilganda, muntazam ravishda 10-15 minutgacha dam olishga vaqt bering.
- ✓ Eng issiq payt(soat 14-17)da dam olishga vaqt berib, ochiq havoda ishlashni qisqartiring.

- ① Ish vaqtini qayta ko'rib chiqing.
② Bino ichkarisida xavfsizlik va salomatlik bo'yicha trening o'tkazing.

- ② Ish intensivligi va tezligi kabi ish hajmini kamaytiring.
④ Ishchilar sog'lig'ini tekshiring.

※ Issiq davrda qisqa tanaffus(hordiq) muhim ahamiyatga ega va hatto qisqa tanaffus ham mahsulorlikni oshirishi mumkin.

Shamol

- ✓ Doimiy ish bo'ladigan joyda zarur harorat doirasini belgilab, uni ma'lum darajada ushlab turish uchun quyidagi choralarini ko'ring:

- 1 Ishchilar ishlaydigan joyga termogigrometr(harorat va namlik o'lchagich) o'rnatib tekshiring.
- 2 Issiq havo turib qolishiga yo'l qo'ymaslik uchun lokal (mini)sovutish moslamasi* o'rnatung yoki vaqtqi-vaqtqi bilan ventilatsiya qiling.
- 3 Tungi ish paytida ham ichkaridagi haroratni nazorat qiling.

Suv

Dam olish vaqtি

Issiqlik bilan bog'liq kasallik yuz bersa, darhol chora ko'rish zarur.

- ✓ Ishchi issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinish xavotiri kabi shoshilinch xavf tufayli ishni to'xtatishni talab qilganda, darhol chora ko'rish zarur.
- ✓ Yozda uzoq vaqt davomida yuqori harorat va yuqori namlik ta'sirida qolib, issiqlik oqibatida silla qurishi kabi **issiqlik bilan bog'liq kasallik yuzaga kelsa, quyidagi tartibda zudlik bilan chora ko'rish zarur.**
- ✓ Ayniqsa, issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh va intensiv og'ir mehnat qiladigan ishchilar ishdan oldin va keyin salomatligini tekshirishi zarur.

Asosiy belgilari

- » Tana harorati 38°C dan yuqori
- » Yiqilish (charchoq, mushaklar tortishishi)
- » Bosh og'rig'i va o'zini noqulay his qilish

Xushidaligini tekshiring.

- » Ismini chaqiring yoki turtib ko'ring.
- » Bigindan chimchilang.

Hushsiz

Birinchi yordam ko'rsatib kuzating.

- » Salqin joyga o'tkazing.
- » Kiyimni bo'shatib tanani salqin ushlang.
- » Suyuglik ichib dam oling.

Hushsiz yoki alomatlar yaxshilanmayapti

Yakunlash

- » Ahvolini tez-tez tekshirib turing.
- » Uyga qaytarish tavsiya etiladi.
(telefon orqali monitoring)

qutqaruv xizmatini chaqiring.

Shifoxonaga evakuatsiya

※ Ushbu qo'llanma issiqlik bilan bog'liq kasalliklarning oldini olish uchun beriladigan tavsiyalar bo'lib, korxonadagi holat va ishchilar fikrlarini tinglash orqali ushbu mezonga teng yoki undan yuqori darajada qo'llash mumkin.

Ministry of
Employment and Labor

Seziladigan haroratga qarab issiq havo oqimining har bir darajasi bo'yicha qo'shimcha chora ko'rish zarur.

Ichki/tashqi ish joyida issiq havo oqimi to'xtamasdan harorat ko'tariladigan o'ta issiq davrda issiqlik bilan bog'liq kasallik va sog'liq bo'yicha muammolarning oldini olish uchun asosiy qoidalarga qo'shimcha ravishda, bosqichma-bosqich qo'shimcha chora ko'rish talab qilinadi.

- ✓ Ob-havo ma'lumotlarini tekshirib ishchilariga issiq havo to'lqini haqida ma'lumot bering (Gidrometeorologiya boshqarmasi veb-sayti, ilovadan foydalaning).
- ✓ Ishchilar dam olishlari uchun salqin va toza suv hamda soya joy (dam olish maydoni) bilan ta'minlang.
- ✓ Ochiq havo yoki ichkarida issiq joyda ishlayotganda, ishchilar talabiga binoan himoya yenglari (naruvavnik) kabisovutish moslamalarini taqdim eting.
- ✓ Issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh va intensiv og'ir mehnat qiladigan ishchilardan ehtiyyot bo'ling.

Umumiy qoidalalar

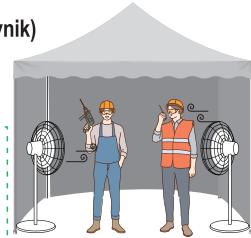
(e'tibor berish, ogohlantirish, trevoga, xavf)

Issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh nima?

- ▲ Semizlik, qandil diabet, yugori/past qon bosimi kabi kasallikka chalanganlar ▲ Avval issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalanganlar ▲ Qariyalar
- ▲ Issiq havo oqimi ostida bajariladigan ishsha yangi tayinlanganlar

Intensiv og'ir mehnat nima?

- Jismonian intensiv va og'ir ish bo'lib issiqlik ta'siriga tushish oson ish
- ▲ (Ishha misdollar) Qurilish maydonida qolip, armatura yoki qorishmani quyish yoki payvandlash ishlari kabi butun tanani harakatga keltiradigan yoki og'ir narsalarni qo'lda qayta-qayta ko'tarib-tushiradigan ishlar, belkarak, bol'a, arra kabi asbob ishlatadigan hamda issiq havo oqimi ta'siri ostida uzoq vaqt bo'ladigan ish

- ✓ Yopiq ish joylari holatida, sovutish va shamollatish moslamalari muvofiq ekanligini tekshiring.

Ogohlantirish

Seziladigan harorat
33°Cdan yuqori

yoki issiq havo oqimi
haqida e'lon

- ✓ Har soatda 10 daqiqa soya(dam olish maydoni)da dam olishga ruxsat bering.
  - Issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh va intensiv og'ir mehnatdagagi ishchilarga qo'shimcha dam olish vaqtini tayinlang.
- ✓ Eng issiq payt(soat 14-17)da ochiq havoda ishlashni qisqartiring yoki ish vaqtini o'zgartiring.

Trevoga

Seziladigan harorat
35°Cdan yuqori

yoki issiq havo oqimi
haqida ogohlantirish

- ✓ Har soatda 15 daqiqa soya(dam olish maydoni)da dam olishga ruxsat bering.
  - Issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh va intensiv og'ir mehnatdagagi ishchilarga qo'shimcha dam olish vaqtini tayinlang.
- ✓ Eng issiq payt(soat 14-17)da, ilojsiz paytdan tashqari, ochiq havoda ishlashni to'xtating.
  - Ilojsiz ravishda ochiq havoda ishlaganda dam olish vaqtini yetarlicha bering.
- ✓ Mas'ul shaxsni tayinlab ishchilar sog'lig'iini tekshiring.

Xavf

Seziladigan harorat
38°Cdan yuqori

- ✓ Har soatda 15 daqiqa soya(dam olish maydoni)da dam olishga ruxsat bering.
  - Issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh va intensiv og'ir mehnatdagagi ishchilarga qo'shimcha dam olish vaqtini tayinlang.
- ✓ Eng issiq payt(soat 14-17)da tabiiy ofat va xavfsizlik nazorati uchun zarur bo'lgan favqulodda choralardan tashqari ochiq havodagi ishlarni to'xtating.
  - Shoshilinch ishlarni bajarganda dam olish vaqtini yetarlicha bering.
- ✓ Issiq urishi kabi issiqlik bilan bog'liq kasallikka chalinishga moyil guruh uchun ochiq havoda ishlashni cheklang.
- ✓ Mas'ul shaxsni tayinlab ishchilar sog'lig'iini tekshiring.

Seziladigan harorat qanday tekshiriladi?

* Seziladigan harorat nima degani? Namlik va shamol ta'sirini qo'shish orqali odam his qiladigan issiqliknini miqdoriy ifodalovchi, yozda namlik past payti ayni haroratga nisbatan kamroq issiqlini his qilish va namlik yuqori payti issiqliq his qilishni aks ettiruvchi harorat

Ochiq havodagi ish joylari

Issiqlik havo oqimi darajasini Gidrometeorologiya boshqarmasi veb-sayti* yoki "Nalshi Allimi" ob-havo ilovasi orqali tekshirish mumkin.

* Nalshi Nuri (www.weather.go.kr) > Ob-havo > Ob-havo haqida maxsus xabar > Ta'sir proqnozi > Sanoat

* Issiqlik havo oqimi haqida maxsus xabar: Eng yuqori seziladigan harorat 33°Cdan yuqori (el'on), 35°Cdan yuqori (ogohlantirish) bo'lgan holat 2 kundan ortiq davom etadigan holatda beriladi.

Ichki ish joylari

Gidrometeorologiya boshqarmasi tomonidan taqdim etiladigan harorat ish joyidagi ichki haroratdan farq qilsa, doimiy ish bo'ladigan joyga o'matilgan termogigrometr(harorat va namlik olchagich) yordamida hisoblangan seziladigan harorat qo'llaniladi.

"Nalshi Allimi" ob-havo ilovasi

Gidrometeorologiya boshqarmasi taqdim etadigan seziladigan harorat jadvali

Havo harorati	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
Namlik	40	26.6	27.6	28.5	29.5	30.4	31.4	32.4	33.3	34.3	35.3	36.2	37.2	38.2
45	27.1	28.1	29.0	30.0	31.0	32.0	32.9	33.9	34.9	35.9	36.9	37.8	38.8	
50	27.6	28.6	29.5	30.5	31.5	32.5	33.5	34.5	35.4	36.4	37.4	38.4	39.4	
55	28.0	29.0	30.0	31.0	32.0	33.0	34.0	35.0	36.0	37.0	38.0	39.0	40.0	
60	28.4	29.4	30.4	31.4	32.4	33.5	34.5	35.5	36.5	37.5	38.5	39.5	40.5	
65	28.9	29.9	30.9	31.9	32.9	33.9	34.9	35.9	36.9	38.0	39.0	40.0	41.0	
70	29.3	30.3	31.3	32.3	33.3	34.3	35.4	36.4	37.4	38.4	39.5	40.5	41.5	
75	29.7	30.7	31.7	32.7	33.7	34.8	35.8	36.8	37.8	38.9	39.9	40.9	42.0	
80	30.0	31.1	32.1	33.1	34.1	35.2	36.2	37.2	38.3	39.3	40.4	41.4	42.4	
85	30.4	31.4	32.5	33.5	34.5	35.6	36.6	37.7	38.7	39.7	40.8	41.8	42.9	
90	30.8	31.8	32.9	33.9	34.9	36.0	37.0	38.1	39.1	40.2	41.2	42.3	43.3	

Issiqlik havo oqimi paytida baxtsiz xodisalarga doimo e'tibor bering!

- Xavfsizlik dubul'gasi (kaska) va kamari kabi shaxsий himoya vositalarini taqishga e'tiborsiz qilmang.
- Diqqat pasayishni tufayli tushib ketish, yiqilish kabi baxtsiz xodisalardan ogoh bo'ling.